

**R. P. Christophori De Ortega È Societate Iesu, Quondam
Scolasticæ Theologiæ publici Professoris, ac ejusdem
Facultatis Præfecti ... Theologia Controversiarum
Dogmaticarum, & Scholasticarum, de Divina ...**

**Ortega, Cristóbal de
Lugduni, M.DC.LXXX.**

1. Communior sententia, & pro nostra Decisione obseruationes.
-

[urn:nbn:de:hbz:466:1-94274](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-94274)

QVÆSTIO II.

An ratio Entis à se, siue Essentia Dei metaphysica, Attributa diuina metaphysice transcendat, ac proinde hæc ab illa solum inadquate distinguantur, ratione huius non mutue inclusionis Essentia in Attributis.

QUÆSTIONEM ingredior non satis tritam, pro cuius tamen decisione d. g. de Trinit. qu. i. semina ieci non pauca: Dum, an personalitates rationem entis substantiui metaphysici habeant, ac proinde ratio eiusmodi entis pro Personarum numero in Trinitate multiplicetur: profusa questione examinavi.

CERTAMEN I.

Communior sententia, & pro nostra decisione obseruationes.

1 Dixi præsentem questionem non satis tritam: quia nec quantum satis est video à Doctoribus disputatam; sed cursim, vel suppositum potius prædicatum entis à se in omni prædicato diuino, formaliter imbibit, idque satis verosimilibus rationibus: Cum non minus, quam Dei Essentia, reuera à nullo efficienti principio sit, esse potest. Secundo: quia Attributa diuina, vera, & realia Attributa, & formalitates Dei sunt, neque solum ratione nostra architectata, & physice repugnantes: ergo Attributa omnia, formalitatesque diuina, entia omnino realia formaliter in seipsis metaphysice sunt. Probatum consequentia: quia, quicquid nec physice repugnat, neque solum rationis beneficio existere obiectiue potest, ens reale etiam metaphysice est. Iam verò, si ens reale metaphysicum, quodvis Attributum est, increatum subinde, & à se ens erit, cum non sit ens creatum: quandoquidem nihil creatum, & ab alio identificari cum Deo potest, sicut eius Attributa physice, & verè Deo identificari citra dubium est. Tertio: Attributa omnia, & singula sunt perfectiones, habentque de suo conceptu Bonitatem: ergo & de suo habent entitatem, seu entis metaphysici prædicatum. Cuius Bonitas, metaphysice proprietas est. Quarto: habent etiam de suo genere, & formali conceptu infinitatem, quæ sine entis ratione esse non potest. Quinto denique: Attributa diuina non sunt de suo conceptu nihil metaphysicum: ergo aliquid metaphysicum, diuinum quidem, & à se. Hæc pro communis sententia.

2 Pro apertiori verò questionis huius, & verosimilioris sententia decisione obseruandum hic erit, quod d. g. de Trinit. præfat. quæst. i. obseruabamus: Nempè ens reale metaphysicum dupliciter vsurpari. Primo latissime, prout omnia entia, & prædicata realia complectitur, atque ad conuertentiam, cum eorum possibilitate, seu non repugnantia, dicitur, atque enti rationis, seu chimæ directæ, & immediate opponitur: siue, dum actu est, formalis existentia sumitur sit, atque, dum possibiliter solum est, & consideratur, sit potentia logica solum existentie suæ, etiam metaphysice loquendo: quemadmodum concipitur à nobis prædicati existentie possibilitas: quæ non est formalitatis obiectæ, & conceptæ adhuc, differentia, sed statum formalitatis eiusdem. Secundo modo: Ens reale metaphysicum vsurpatur strictius, non solum pro non repugnantia, seu possibili, sed pro formalitate essendi metaphysice, siue pro existentia ipsa, siue actuali, & actualiter exercita, quæ possibili-

ter, seu possibili: quo pacto potentiam logicam essendi eam nuper nominabamus. Atque ea acceptione id solum prædicatum ens reale metaphysicum erit, quod sit esse, siue existentia in statu alterutro, siue possibili, in quo ordinem logicum ad existentiam, quæ ipsamet formalitas ipsius est, enti huic strictè metaphysice tantummodo concedebamus ibidem: licet, latiori modo, & usurpatione illa entis realis, metaphysica entia ea omnia prædicata, quæ vndeque existerent non repugnant metuit nominentur.

3 Id patet vt ibidem obseruabamus in Scōrica, & nostra opinione metaphysica de abstractione entis adæquata, ab omnibus rerum differentiis, & prædicatis realibus, quibus ad vnamquamque eorum constituendam, atque ab aliis omnibus distinguendam contrahitur, & quasi reuincitur. Neque enim Scorus, vel nos, cum ea prædicata differentialia reipsa vera, & realia esse, ac minime per rationem solum ficta facimus, ea repugnantia aut chimærica implicatorie fatemur. Sed ea tamen non ita habere in suo formali conceptu esse, vt, cum actu exercitè esse concipiuntur, existentia sibi formaliter, & metaphysice intrinseca sint, & existant: Cum autem concipiuntur esse non exercitè, potentia logica formaliter metaphysice sint ad sui existentiam, sed ad existentiam Essentia diuinæ cum ipsis identificata, ex qua, seu qua, iure identitatis illius ipsa existant: Ac proinde cum illa, vt subiectum metaphysicum comparantur. Inde eis late sumptum, ens adiectiue, seu adiectiuum metaphysicum. Ens verò strictè sumptum, ens substantiuum, & neutrum metaphysicum (quo pacto idem quod esse, seu entitas metaphysice est) appellabamus præfat. citata. Vnde etiam constat duabus acceptionibus similibus nihil, vsurpari debere: & adiectiue, & substantiue, seu late quidem, & strictè. Cum enim nihil enti contradictorie, & immediate opponatur: totidem modis, quot ens, cui opponitur, necessariò dicitur.

4 Denum obseruandum est, Ens reale omnium ferè Philosophorum, & præcipue Aristotelis sententia analogice dici de Substantia, & Accidenti: in qua principale analogatum est ens, quod substantia est, quia hæc solum absolute, & per se est: Accidentis vero non absolute, & per se, seu in se est, sed solum in alio, ac proinde non absolute ens, sed entis ens est, atque ab Aristotele, & Philosophis dicitur entis ens, vt in suo conceptu, & nomine imbibitam habere entis, seu entitatis suæ inferioritatem denotetur: quippe quod in eis à conceptu dependentia, ac subinde ordinis ad absolutum, & principale ens, quod est Substantia, abstrahere nequeat, atque ita quidem in entibus accidentalibus physicis res habet, vt fuscè in controuersis Dialecticæ, & Metaphysicæ docuimus, cursimque d. z. q. vi. cert. dicebamus. Inde vero accidentia, & proprietates metaphysicas, atque essentia reipsa identificatas metaphysice loquendo entis accidentalis admodum, vt summum videtur esse censendum: vt illa ens absolute, & simpliciter dicenda sit: quia Essentia sola metaphysice rei substantia est per se, & in se ens, & existens metaphysice est: reliqua vero accidentia, seu proprietates metaphysice ipsius, non aliter, quam entia illius, ac proinde entis entia, & secundum quid entia metaphysice habentur, & sunt: licet physice loquendo Substantia reipsa sint, cui identificantur.

CERTAMEN II.

Prima, ac certa in hac questione conclusio statuitur.

1 His positis, prima Conclusio sit. Attributa diuina Essentiam metaphysicam Dei, seu rationem entis, vel (quod idem est) Substantia à se, in quo illa consistit, nullatenus formaliter metaphysice in se imbibunt: quare nec Essentia metaphysica Dei, diuina Attributa transcendit, neque hæc ab illa inadquate solum distinguuntur, vt includens ab inclusio. Conclusio certa à nobis in titulo certaminis dicitur. Non absolute quidem, sed ex suppositione eorum, quæ satis probata videntur, quæst. i. Nimirum, vera & realia Attributa in Deo dari, ac proinde